

Antropologia dels pobles d'Espanya

2014/2015

Codi: 101243

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia social i cultural	OB	3	1

Professor de contacte

Nom: Maria Montserrat Clua Fainé

Correu electrònic: Montserrat.Clua@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits.

Objectius

Assignatura de 3er de grau que continua el procés de formació bàsica pels estudis d'antropologia.

L'objectiu general del curs és proporcionar a l'alumnat un coneixement panoràmic dels autors, obres i temes més rellevants en l'estudi etnològic de l'àrea de l'Estat Espanyol com a escenari i objecte etnogràfic. Així mateix es pretén desenvolupar una mirada crítica cap a les diferents maneres com s'ha fet antropologia a Espanya i sobre Espanya, les seves relacions i la seva problemàtica.

L'assignatura està pensada per proporcionar els instruments i les competències necessàries per a la formació dels estudiants com a futurs professionals de l'antropologia, especialment en la seva aplicació en l'àmbit laboral i de recerca espanyol.

Competències

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Produir materials relacionats amb la diversitat cultural susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions de sentit comú.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament les dades procedents de les recerques i els informes antropològics
2. Analitzar les complementarietats i les incongruències de diferents informes etnogràfics de la mateixa zona.
3. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques
4. Aplicar els conceptes antropològics a la comprensió de relacions interculturals en contextos etnogràfics regionals.
5. Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals.
6. Avaluar críticament els materials etnogràfics com a proposta de models teòrics.
7. Avaluar críticament els models teòrics explícits i implícits als materials etnogràfics.
8. Avaluar els aspectes positius i negatius de la dialèctica entre etnografies específiques i comparacions d'abast transcultural.
9. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
10. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
11. Identificar la variabilitat sociocultural a través de textos etnogràfics i fonts audiovisuals.
12. Identificar la variabilitat sociocultural en contextos etnogràfics específics.
13. Identificar la variabilitat transcultural dels sistemes econòmics, de parentiu, polítics, simbòlics i cognitius, educatius i de gènere, i la teoria antropològica que hi fa referència
14. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
15. Integrar de manera holística els desenvolupaments dels camps clàssics de l'antropologia.
16. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia
17. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

Bloc 1. Introducció

- 1.1. Antropologia dels Pobles d'Espanya: el debat al voltant de l'objecte d'estudi
- 1.2. Espanya vista per nosaltres/els altres: ¿antropologia at home?
- 1.3. Breu història de l'antropologia espanyola
- 1.4. L'antropologia espanyola avui: nous temes, nous reptes professionals

Bloc 2. Temes fonamentals de l'Antropologia dels Pobles d'Espanya

- 2.1. Del folklore a l'estudi del patrimoni immaterial
- 2.2. Creences, religió i rituals
- 2.3. Matrimoni, família i formes de parentiu
- 2.4. Ecologia, tecnologia i formes de producció
- 2.5. Política, identitat(s) i etnicitat
- 2.6. Minories, marginació i racisme

Metodologia

Classes teòriques i pràctiques dirigides pel professorat: classes magistrals i pràctiques amb suport TIC, visionat i discussió de documentals etnogràfics i films.

Seminars de discussió de textos o material audiovisual: sessions de debat i participació individual o en grup, dins i fora de l'aula, sobre les lectures o material audiovisual.

Sortides: sortides programades a museus o exposicions vinculades amb el contingut de l'assignatura.

Tutories: realització de tutories individuals i/o en grup.

Elaboració i presentació de treballs: cerca de documentació; lectura i comprensió de textos; elaboració, redacció i presentació de treballs; definició de paraules clau; estratègies de recerca i bases de dades bibliogràfiques; elaboració de pòsters, recensions, assajos crítics individuals o en grup; treball per projectes; presentació pública de treballs.

Lectures: lectura comprensiva de textos de lectura obligatòria.

Estudi i treball personal: recerca d'informació, ampliació del temari, realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums dels materials treballats a classe, les lectures i el treball de recerca autònom.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i pràctiques	38	1,52	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 17
Seminaris de discussió de textos o material audiovisual	12	0,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Tipus: Supervisades			
Sortides programades de complement formatiu	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 15, 16, 17
Tutories individuals i en grup	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Estudi i treball personal	40	1,6	1, 2, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Lectures	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

Avaluació

Lliurament de treballs. Es realitzaran treballs individuals i/o en grup.

Presentacions de treballs i discussió en grup. Els treballs podran ser avaluats a través de presentacions públiques, ja sigui en format ppt o bé amb exhibició de pòsters. També es faran visionats d'audiovisuals i lectures obligatòries de textos que seran avaluats a través de la participació en exercicis de discussió dins i fora de l'aula, individuals o en grup.

Proves escrites. Es faran proves escrites sobre el temari treballat a classe, en les lectures i en els materials complementaris.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lliurament de treballs	20-40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Presentacions de treballs i discussió en grup	10-30%	14	0,56	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

Proves escrites	40-60%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
-----------------	--------	---	------	--

Bibliografia

AGUILAR, E., FEIXA, C. & MELIS, A.: "Tradiciones y escenarios actuales de la Antropología en España", Sociedad Española de Antropología, Zaragoza, 1996.

AGUIRRE, A.: La Antropología Cultural en España, Barcelona: P.P.U, 1986.

ANTA, J.L.: "Crítica de la institucionalización académica en España", I Congreso de Historia de la Antropología Española, Anthropologica, vol.II, nº7-12, 1993:197-203.

ANTA, J.L.: "En el filo de la modernidad. Algunas casualidades y coincidencias en las recientes antropologías españolas", Ankulegi, revista de antropología social, Donosti, nº2, 1998:117-124.

ANTA, J.L.: Segmenta antropológica. Un debate crítico con la antropología social española, Granada: Universidad de Granada, 2007.

BESTARD, J. (ed): Después de Malinowski, Actas del Congreso de Tenerife, 1994.

CÁTEDRA, M.: Los españoles vistos por los antropólogos, Gijón: Júcar, 1995.

CALVO, L.: Historia de la Antropología en Cataluña, Madrid: CSIC, 1997.

CARO BAROJA, J.: Los Pueblos de España, V.I i II, Madrid: Alianza, 2003

DÍAZ VIANA, L., FERNÁNDEZ ÁLVAREZ, O. & TOMÉ MARTIN, P.(coords.): Lugares, Tiempos, Memorias. La Antropología Ibérica en el siglo XXI, León: Universidad de León, 2011.

ESTEVA FABREGAT, C.: Formas expresivas en antropología, México: UNAM-Instituto de investigaciones antropológicas- El colegio de Jalisco, 2010.

ESCANDELL, N. & TERRADAS, I. (compl.): Història i antropologia en la memòria d'Àngel Palerm, Montserrat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984.

FERNANDEZ DE ROTA Y MONTER, J.A. (dir.): Las Diferentes Caras de España. Perspectivas de antropólogos extranjeros y españoles, La Coruña: Universidade da Coruña, 1996.

FERNANDEZ MONTES, Matilde (coord.): Etnología de las comunidades autónomas, Aranjuez: Doce Calles - CSIC, 1996.

GONZÁLEZ, A. & MOLINA, J.L.: Abriendo surcos en la tierra, Bellaterra: Publicacions de la UAB, 2003.

LACOMBA, J.A: La mirada ajena: Andalucía vista por "otros", Estudios Regionales, 34. Pp. 163-177, 1992.

LISÓN, C.: Ensayos sobre Antropología Social, Madrid: Ayuso, 1973.

LISÓN, C.: "Sobre antropología y antropólogos españoles", Anales de la Fundación Joaquín Costa, nº 10, 1993:237-250.

LLOBERA, JR.: La identidad de la antropología, Barcelona: Anagrama, 1999 (1990).

MONCÓ REBOLLO, Beatriz: "Culturas en España", en Kottak, Una exploración de la diversidad humana con temas de la cultura hispana, McGrall-Hill, 2000 (6ª edició).

NAROTZKY, Susana: La antropología de los pueblos de España: historia, cultura y lugar, Barcelona: Icària-ICA, 2001.

ORTIZ, C. & SÁNCHEZ, L.A. (ed.): Diccionario Histórico de la Antropología Española, Madrid: CSIC, 1994.

PITT-RIVERS, J.: "Los estereotipos y la realidad acerca de los españoles", en Cátedra, M. (ed.) (1991) Los Españoles vistos por los antropólogos. Serie Antropología. Júcar Universidad. Pp. 31-43.

PONS et alt.: Perspectivas de la Antropología Española, Madrid: Akal, 1978.

PRAT, J. (coord.): "Investigadores e investigados: Literatura antropológica en España desde 1954", edición especial de l'Arxiu d'Etnografia de Catalunya, ITA: Tarragona, 1999.

PRAT, J. & MARTÍNEZ, A.: Ensayos de Antropología Cultural. Homenaje a Claudi Esteva Fabregat, Barcelona: Ariel, 1996.

PRAT et alt.: Antropología de los pueblos de España, Madrid: Taurus, 1991.

RONZÓN, E. Antropología y antropologías. Ideas para una historia crítica de la antropología española. Oviedo: Pentalfa Ediciones, 1991.

SANMARTIN, R. (coord.): Antropología sin fronteras. Ensayos en honor a Carmelo Lisón, Madrid: CIS, 1994.

VVAA: Spanish Cultural Studies, Oxford University Press, 1995.